

3. Декларация о предоставлении независимости колониальным странам и народам, ГА ООН Резолюция 1514(XV) (14 декабря 1960 г.). http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/colonial.shtml.

4. Совещание по безопасности и сотрудничеству в Европе. Заключительный акт. Хельсинки, 1975. URL : <http://www.osce.org/ru/mc/39505?download=true>.

Анна МАКСИМОВА

викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат наук з державного управління

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДТРИМАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ АГРЕСІЇ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У XXI столітті реалізація принципу верховенства права та дотримання національної безпеки є основними цінностями для побудови довгострокових відносин. Немоżliво повірити, але побудована історично система цінностей була зруйнована 24 лютого 2022 році, що обумовило потребу перегляду систему безпеки на національному та міжнародному рівнях.

Відкритими складовими російської збройної агресії проти України, що розпочалася 2014 року, є [2, с. 20]:

- 1) захоплення Криму Росією у лютому-березні 2014 р. (з подальшою його анексією);
- 2) війна на сході України (на Донбасі) з квітня 2014 року, яка розпочалась зі створення під прикриттям «народних» виступів спецслужбами РФ так званих Донецької та Луганської народних республік;
- 3) російське вторгнення в Україну з 24 лютого 2022 року, яке розпочалось після тривалого військового нарощування та визнання Росією терористичних квазідержав «ДНР» та «ЛНР» як державних утворень.

Колишній радник російського президента А. Ілларіонов вважає, що датою початку війни слід вважати 20 лютого 2014, оскільки саме ця дата виکارбувана на медалі «За повернення Криму», і, відповідно, першою силовою акцією — розстріл демонстрантів на Майдані Незалежності в Києві, який здійснювався, за твердженнями автора, за наказами та під керівництвом представників російського ФСБ. Подібну точку зору висловлює журналіст Ю. Колесніков [1, с. 29].

З перемогою Майдану, що суперечила геополітичним інтересам Росії, пов'язує початок війни також український історик В. Кравченко. На думку дослідника, Євромайдан «дещо сплутав карти кремлівським стратегам», і тому росіянами «був спішно «вийнятий із шухляди» План Б».

Український правознавець-міжнародник В. Василенко зазначає, що згідно зі ст. 2 Резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї ООН «Визначення агресії» (14 грудня 1974 року), «Застосування збройної сили державою першою на порушення Статуту ООН є prima facie свідченням акту агресії...» Згідно зі ст. 3 Резолюції для кваліфікації як акту агресії збройного нападу, який першою вчинила одна держава проти іншої, юридично не має значення, була війна формально оголошена чи ні. Отже, початком російської агресії слід вважати 27 лютого 2014 р., коли підрозділи спецназу Головного розвідувального управління Генштабу та 45-го окремого повітряно-десантного полку Збройних сил РФ захопили приміщення Верховної Ради та Ради Міністрів АРК, а військові частини кримського угруповання Збройних сил України стали об'єктом провокаційних нападів із дислокованих на півострові російських військових баз [1, с. 30].

23 березня 2014 генерал Ф. Брідлав, Верховний головнокомандувач об'єднаними збройними силами НАТО в Європі, заявив, що Росія використовує механізм створення зони «замороженого конфлікту» для того, щоб не допустити ту чи іншу країну на сході Європи до зближення із Заходом. Він, зокрема, зазначив, що внаслідок окупації Криму Росією, альянс уже не сприймає її як партнера.

Отже, підсумовуючи все вищенаведене та з урахуванням наведеної ситуації, актуалізується потреба дієвих механізмів покарання за порушення норм національного законодавства та норм міжнародного права з урахуванням історичного досвіду.

1. Василенко В. А. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки. *Український тиждень*. 2014. № 42 (362). С. 28-42.
2. Герасименко М. В., Мараєва В. В., Мацагор О.А. Національно-патріотичної підготовки особового складу Збройних сил України. Київ : Науково-дослідницький центр гуманітарних проблем Збройних Сил України. 362 с.

Anna MAKSYMOVA

lecturer of the social and humanitarian
disciplines department,
PhD in public administration

Samir ABBASOV

student of the Dnipropetrovsk State
University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

ROLE OF NATIONAL SECURITY FOR THE RIGHTS AND FREEDOM OF CITIZENS

National Security of Ukraine – a set of legislative and organizational measures aimed at permanent protection of vital interests of man and citizen, society and the state, which ensures sustainable development of society, timely detection, prevention and neutralization of real and potential threats to national interests in law enforcement, on corruption, border activities and defense, migration policy, health care, education and science, science and technology and innovation policy, cultural development, freedom of speech and information security, social policy and pensions, housing and communal services, market financial services, protection of property rights, stock markets and securities, fiscal and customs policy, trade and business, banking services, investment policy, auditing, monetary and monetary policy, information protection, licensing, industry and agriculture, transport and communications, information technology, energy and energy conservation, the functioning of natural monopolies, subsoil use, land and water resources, minerals, environmental protection and other areas of public administration in the face of negative trends to create potential or real threats to national interests.

- National interests – vital material, intellectual and spiritual values of the people of Ukraine as the bearer of sovereignty and the only source of power in Ukraine, determining the needs of society and the state, the implementation of which guarantees state sovereignty of Ukraine and its progressive development;
- Threats to national security – existing and potentially possible phenomena and factors that endanger the vital national interests of Ukraine;
- Military organization of the state – a set of public authorities, military formations formed in accordance with the laws of Ukraine, whose activities are under democratic civilian control by society and directly aimed at protecting Ukraine’s national interests from external and internal threats;
- Law enforcement agencies – public authorities, which are entrusted by the Constitution and laws of Ukraine to perform law enforcement functions.

According to Article 3 of the Law of Ukraine «On Fundamentals of National Security of Ukraine» of June 19, 2003, the objects of national security are:

- man and citizen – their constitutional rights and freedoms;
- society – its spiritual, moral and ethical, cultural, historical, intellectual and material values, information and environmental environment and natural resources;
- the state – its constitutional order, sovereignty, territorial integrity and inviolability.

The main principles of national security are:

- Priority of human and civil rights and freedoms;
- Rule of Law;
- Priority of contractual (peaceful) means in resolving conflicts;